

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 fr Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hova az előíza- tési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
---	---	---

Közfürdőt a népnek.

Legtöbb betegségnek szülője s ápolója a szenny, a tisztátalanság.

Napi munkája közben az ember testét kisebb-nagyobb mennyiségű por, piszok lepi be, mely betapasztja a bőr likacsait s megakadályozza a kipárolgást.

De a bőrre lerakodott piszok egyuttal biztos talaja a járványos betegségek csiráinak s a statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy az irtó betegségek ott terjednek el legnagyobb mértékben, hol a nép testének tisztaságára legkevesebbet ad.

A bőr tisztántartása mosakodás, illetőleg fürdés által érhető el.

A fürdés nemcsak megtisztítja, hanem erősíti is a testet; a bőr rostjait feszesebbé teszi, az időjárás változásainak meghülés nélkül való elviselésére képesíti.

Nekünk a természet a fürdővizet idehozta helyünkbe, ingyen szolgáltatja, nem vagyunk kénytelenek — mint a folyóviztől távoleső községek — 7—8000 forinttal ártézi kutat fúrtni.

Megvan nálunk a szabad fürdés alkalmá, de hatóságunk a közszemérem megőrzése végett, azt korlátoz-

ni kénytelen. De maga a köznép is belátja azt a veszélyt, mely az uszni nem tudókat a Tisza mélysége folytán érheti, ovakodik a szabadban való fürdéstől. Igaz, hogy van közfürdők, mely egy társaság áldozatkészsége folytán jött létre, de ott fürödni szegénynek gazdagnak csak pénzért lehet.

Az a szegény nép, kinek nincsen pénze rája, hol tisztítsa meg magát? Elég neki annyit keresni, mennyiből megéljen. Őt hat gyermekkel megáldott munkás, csekély keresményéből nem adhat naponként 20—30 krajczárt fürdőre

Hiában tiltja meg gyermekének a szülő a szabadban való fürdést, csak áthágja az a tilalmat.

Az előző héten is hároman estek áldozatul, a szabadban való fürdésnek. Évenként 10—15 esettel gyarapodik nálunk a vízbefultak krónikája.

Valóban elszomorító állapot az, hogy egy 20—22 ezer lakossal bíró tiszamenti városban, nincs a köznép részére felállítva ingyenes fürdő.

Magyarország minden városa s a szomszédos Félégháza is — melynek helyzete e tekintetben a mienk-

nél sokkal kedvezőtlenebb — élénk mozgalmat fejt ki ez irányban. Szentest ez évben, Szolnok és Szeged pedig már régebben létesítettek ingyenes közfürdőt.

Csak mi állunk, mi nézzük tényleg a veszélyt, mely egyszeri 7—800 s évenkénti 150—200 forinttal elhárítható volna.

Hét-nyolc száz forintból, egyszerű szerkezettel, két külön kasú, megfelelő számú öltözőhelyiséggel ellátott, oly fürdőt tudnánk csináltatni, mely a követelménynek teljesen megfelelné.

Felügyelet nélkül még így sem szabadna azt használatba bocsájtani, 8—10 forintos szolgát s havi 40—50 forinttal díjazott uszómestert is kellenék ott a fürdőidényre tartani.

Nem érne meg ennyit népünk egészsége?

Hozzá szokna a nép lassanként a fürdéshez, ingyenes oktatást nyerne az uszásban, érdeklődnék iránta s iparkodnék azt elsajátítani.

Tény, hogy az 1896. évi községi költségvetésben 134 % os pótdadó van tervbe véve, de ezt az áldozatot mégis meg kell hozni.

A „CSONGRÁDI LAP” TÁRCSÁJA

A menyecske-hegy*)

A filoxera akkoriban még nem pusztította a nógrádmegyei szőlőhegyeket. Ritka jó szőlő és pompás bor bőven: jó volt a bor, sok és olesó. Vendéget még a paraszt is szívesen látott, mert ha talán egyébbel nem is, borral és kenyérral mindig kínálhatott. A bort nem kellett vegyíteni, hogy több legyen, jövedelmezőbb, hiszen ami tiszta volt, néha még azon is alig lehetett olesó pénzért tudni. A nógrádmegyei szüretek híresei voltak: a présházákban s körülöttük: lányok, legények, asszonyok, férfiak, fiatalok és öregek gondtalan szívből fakadó dal és cigányzene mellett vigádnak, táncoltak tréfálozta örültek a szép életnek. Mert szép volt az élet. A súlyos gondok felhői nem sötétellettek egén: az a gyönyörű nagy vidék bort termelt, s így kenyeret adott, s ahol megvan a mindennapi kenyér, ott nincs nyomor.

Boldog idők voltak azok, még csak ugy husz esztendő előtt is!

Szüret van, s én mint gyermek, szintén ott vagyok a mulatók közt. A magas menyecske-hegy egyik présháza előtt terített asztal mellett ülünk. Leányokkal fiatal emberek dévajkodnak s nemcsak a leányokkal, de a menyecskével is, sőt velők még inkább

*) Mutatvány Thewrewk István „Nincsenek többé lányok” elbeszéléseiből.

Leányok nem is igen tudnak bor mellett vigádni, de az asszonyok... hejh, ha egy asszonynak kocintás közben tüzelni kezd a tekintete, akkor ez a tűz szikráival könnyen, játszva, amikor s ahogyan akarja, lángra gyújtja a férfi szívet.

A fiatal Matrai Béla, a környék leg-gazdagabb földbirtokosának fia, ott ült a falu jegyzőjének felesége: a szép Petőcz Gáborné mellett. (A jegyző ez asztal tulsó végén kurizálgatott egy väczi kisasszonynak.) És Matrai Béla huzatta, huzatta a cigánynyal a szép Petőczné nótáit. Aztán huzatta a magát:

„Nézek, nézek, de hiába nézek...”

és sováran tapadt tekintete a Petőczné hamvas arcára.

— Hejh, milyen szomorú is az élet, így — asszony nélkül!

— Hát nőtüljön meg! Hiszen van leány elég... kaphat akár mindegyik ujára tizet is...

— Nem kell. Egy sem kell. Nekem nem kell lány!

— Ejha! s a jegyzőné fölkeczag. Nem kell? Talán bizony nőgyűlölő?!...

— Nem kell nekem lány, hanem — asszony!

— Hiszen azzá lesz a leány, ha elveszi.

— De, akit én elvennék, akit szeretni tudnék, de nagyon, igen nagyon, — az nem lány többé. Hejh! Micsoda menyecske!...

— Ha menyecske — ingerkedik Petőczné — hát esábitsa el az uratól. Szeret-

tesse magába, de úgy, hogy észnélkül kövesse. Így tennék, ha férfi lennék s asszonyt szeretnék.

— Csakhogy az a menyecske nagyon szereti ám az urat. Se Szerelem, se vagyon el nem tántoríthatja. Udvaroltat magának — úgy tréfából, az ura is ugvarolgt — tréfából s aztán otthon kacagják a világot és végtelenül szeretik egymást. Ha ez még sokáig eltart: főbe lövöm magamat.

Petőczné csak mosolyog.

— Azért az asszonyért?!

— Azért!... Magáért!...

Most már elkomolyodott.

— Nézze, Béla, igen jóra való, kedves fiu, no néha bolondos ötletei vannak, mint minden fiatal embernek. Szerencséjére ezeknek az ötleteknek a nagy részét nem való-sítja meg. Fiatalság: bolondság. No nem mindig, de — elég gyakran. Mesélek magának valamit. Egy szép asszonyról s valakiről, a ki ebbe a szép asszonyba nagyon szerelmes volt. Ez a valaki véletlenül fiatal pap volt. Mert hát néha a reverenda sem elég pajzs ahhoz, hogy egy szép asszony szemé-nek sugara ne hatolhassanak akaratlanul is a férfi szívébe s ezt langra ne lobbantsák. Tudja: mi a neve ennek a hegynek, a hol mi most mulatunk?

— Menyecske-hegy.

— Hát a történetét tudja-e?

— Nem.

— Figyeljen. Elmondom. Néhány száz év előtt élt itt a faluban egy nagyon szép

Erkölcsei kötelessége ezt a község élén álló embereknek s a községi képviselőtestületnek létrehozni, oly égető szükség van erre, hogy ezt elodáznai nem, csak megteremteni lehet.

Ennyi áldozat nem sok ezért a népért, had lássa, hogy olykor olykor teszünk érte is valamit, édesgessük magunkhoz, hogy ne megvessen, de szeressen bennünket.

Vezessük oda, hogy önmaga győződjék meg róla, hogy az anyagi és szellemi tőke nem ellensége, de jóakarója.

Törekedjünk ezzel is elfojtani azt a kevés hajlamot, ami a socialismus iránt benne van.

Előbb utóbb is oda jutunk, hogy ingyenes közfürdő felállítására felsőbb hatóságunk fog bennünket egészségi okokból kötelezni.

Önakarattól csináljunk jót és ne kényszerből.

A közvélemény szava.

(S. H.) Mint az egyes embernek, úgy a közéletnek is meg vannak a maga szélségei.

Majd a hazafiuság érzete uralkodik teteink és törekvéseinken, majd meg a kulturális haladás czime alatt kosmopolitikus nézetekkel vagyunk saturálva. Hol a localparitizmus vesz rajtunk erőt s féltékeny szemmel nézünk mindent, mi nem működési körünk erőiből és anyagából került ki, hol pedig kicsinyeljük legjobb, legpéldásabb intézményeinket s bizonyos negédeséggel síkamlunk át összes alkotásainkon, keveselve adományt, áldozatot, munkát és igyekezetet.

Talán ezek az ellentétek képezik a köztevékenységnek, a közszellem ébrentartásának legbiztosabb rugóját s ebből származik a hatás és visszahatás törvényei szerint az a kedvtelés és önzetlen buzgókodás, mely a közélet szereplőiből soha se hal ki, sőt időnként igazi teremtő erővé emelkedik.

Gyakran az a változatos, egymásnak ellentmondó felfogás és magatartás nem is szeszély, hanem a bírálatnak, az ítélkedésnek különböző mértéke. És ez a kriti-

zálás — ennek módja iránya, mértéke — azért visszatetsző, mert hol akaratlanul, hol meg elkerülhetlenül subjektív tekinteteknek hódol, személyes viszonyokkal áll kapcsolatban. Számolnunk kell tehát az elfogultsággal, az ellenszennvel, az irigységgel, a népszerűség hajhászat ezerféle alakzataival.

Legnehezebb helyzete a közélet mozanatainak regisztrálása és bírálata körül a sajtónak van, melytől a legnagyobb nyíltságot, a legközvetlenebb őszinteséget, a legszigorúbb tárgyilagosságot követelik s mégis ezek mellett rabjává teszi a személyes tekintetek, az egyéni érdekek és klik-tőrévések minden legapróbb phasisának.

A kritikának, legyen bár általánosságban tartva, vagy mélyen beható és boncoló, mindig fulánkja van. Akár dicsér és e ismer, akár gáncsol és rosszal, soha sem elégti ki az egész közvéleményt. De igen gyakran a szárazon e ödött tényállás, vagy a hallgatas is a sajtó hibája és bünekeképen ismertetik fel.

Pedig kritika nélkül a sajtó nem élhet. És a sajtó existenciája, létjogosultsága csak kétféle szempontból ítélhető meg: vagy az összesség számára ír s ekkor bármilyen legyen is individualis szemmértéke, a közérdeket kell hogy képviselje s így függetlenségében rejlik akcióképessége, vagy pedig iránya, céljai és törekvései által magának egy külön kört, egy külön közönséget szerez, akkor pedig másnak ezekhez hozzászólási joga nincs és nem lehet.

Ha a sajtót valóban csak a közérdek szószólójául akarjuk tekinteni, a mi mindenestre a legigazabb felfogás, úgy hagyjuk, vagyis adjuk meg részére a legmesszebb menő nyilvánossági jogot és a kritika szabadságát. Mert sokkal nagyobb a szolgálat, melyet a közérdeknek tesz, mint az a kár és kelemetlenség, mely néha a felszólalás, ismertetés, vagy kritika által az egyes egyént éri; másrészt pedig a személyes tekintetek tulságos méltatása vagy ápolása a sajtót csakhamar a reklám és revolverezés terére tereli.

Sok más színben fog egyesek előtt feltűnni, ha a közönség belátja azt, hogy a sajtó nélkülözhetetlen tényezője a közügyeknek, hogy elvektért él és küzd, hogy hazafiuság és nemzeti érdekek vezérlik, hogy a gyarlóságtól ő se lehet teljesen ment és végre, a mi nem utolsó, hogy egy igényei ben soha eléggé ki nem elégíthető, felfogás, nézet, irány és törekvésben ezertéle különböző közönséget szolgál. Nem mindig a sajtó csinál közvéleményt, a közvélemény

azonban maga formálja mindig sajtóját.

Am a közönség szörnyen ideges, mi-helyt sajtóról van szó s az edes egyén, ha csak távolról is érintve látja, találva érzi magát, idegességében feledi a közérdeket, az elveket, az igazságot és feledi már azt a szolgálatot, melyet a sajtó a hazának, a vidéknek, a közügyeknek éveken át tett s egy röpke hírért, egy igaz szóért, vagy mi több, egy megfontolatlanul elejtett megjegyzésért megvetésével, gyűlölettel s anyagi károsodást célzó támadással fizet vissza. És hányan a sajtótól, vagyis inkább a nyilvánosságtól való félelmükben megfélemlítéssel, megvesztegetéssel, avagy a hatalmaskodás egyéb neveivel törbe ejtik a sajtó függetlenségét!

Elfogultsággal vádolják legszívesebben a sajtót, de hol van az elfogultságnak nagyobb mértéke, mint a mely épen a sajtóval, a vidéki sajtóval szemben gyakoroltatik? És az elfogultságtól nem ment a hivatás, a tekintély és a közügyi szereplés legkiválóbbja sem, sőt éppen oly körök támogatását és bizalmát kell nélkülöznie a sajtónak, melyeknek érdekeit leginkább szolgálja s melyek a sajtót leggyakrabban veszik igénybe.

Nehéz küzdelmeink közepette joggal kérünk tehát egy kis méltányosságot s abból az elfogultságból egy kis árleengedést. Nem is annyira magunknak kérjük, mint a közérdeknek!

UJDONSÁGOK.

— **Esküvő.** Vadnay Andor dr. vármegyénk főispánja múlt hónap 27-én kelt egybe a kárvintéri ev. ref. templomban Siklóssy Gyula dr. budapesti közkörházi főorvos és neje Vissy Mária leányával, Irmával. Tanuként szerepeltek a vélegény részéről: Torma Miklós alispán, Vadnay Béla ügyvéd; a menyasszony részéről: Ifj. Jankovich László gróf és ifj. Siklóssy Gyula dr. Az esketést Papp Károly ev. ref. lelkész végezte. Esküvő után az új pár külföldre utazott.

— **Felvétel állami tanítóképzőbe.** A kun-félegyházi állami tanítóképzőbe a felvételért t. hó 25 ig lehet folyamodni. A kérelem az igazgatótanácshoz intézendő és az intézet igazgatójánál nyújtandó be. Kicszegénységüket igazolni tudják, havi 5—10 frt. állami ösztöndíjban részesítettek.

— **A hamis kártyás.** A „Csongrádi Közlöny“ legutóbbi számában „Tromfrafonot“ játszik egy hamis játékos, ki úgy látszik, azt hiszi, hogy állandó rágalmazó

asszony s ez a szép menyecske nagyon szerette az urát. Csupa boldogság volt az életük. Csakhogy e szép menyecskék akkoriban is csak úgy szemet szartak másoknak, mint most. S különösen egy fiatal káplán bolondult, de nagyon, a menyecske után. Elfelelte a kötelességét, a fogadalmát, elfeledett mindent, de annál többet gondolt a menyecskére. Az asszony eleinte tréfálódzott vele, mulattatta a pap szerelme, később azonban bosszankodott. De az urának nem szólt. Nem szólt senkinek. Ugy gondolta, elvégre is majd csak kiábrándul valahogy a szerelmes pap, magába száll, ismét csakis Istennek él, hát miért ártson neki. Ne tudjon erről a szerelemtől senki, csak ő. Komolyan visszaütötte könyörgéseit, majd kérte, hogy térjen végre észre, ne tegye magát boldogtalanná s ne akarja másnak a boldogtalanságát. De a pap csak szerette... Szerette... A menyecskéeknek volt egy szőlőjük tul ezen a hegyen. Egy este, már sötét volt, utnaak indult a faluból a szőlőbe, hogy mint szorgalmas gazdasszony, megnézzze a munkásokat, akik éjjelre künn maradtak. Gyalog ment. Mikor a mezőn át a hegyhez ért, ehhez az uthoz, mely itt alattunk vezet föl a hegytetőre, valaki megszólítja.

— En vagyok, ne ijedj meg, legszebb teremtese Istennek! En vagyok, aki imádlak, s te vagy az, aki menyországommá vagy poklommá alakíthatod földi léteimet!

Az asszony meg ijedt.

— Mit akar?

— Szeretlek! Birni akarlak! Azt akarom: légy az enyém! Az enyém egyedül. Az egész életet át... Jer velem!... Szökjünk el innen... messze!... oda, ahol senki sem ősmér, s kezdjünk új életet. boldogot, oly boldogot, amily boldogság embernek csak juthat földi osztályrészü! Jer!... Pénzem van elég... Ne kérdezd: hogyan szereztem? Majd elmondom máskor... Ne kérdezz semmit: jer velem!...

A menyecske félni kezdett. Mit tegyen? Ez az ember talán még képes képes őt megölni is, hogy aztán önmagát is megölje. Nem szokhatik meg tőle, ... nincs kihez segítségért kiáltson... csöndes és sötét az egész tájék...

— Jer velem!

Hirtelen csodálatos ötlete támadt.

— Nem tudok menni. Ah, fáradt vagyok! Nem bírnék fölmenni a hegyre... a faluban meg észrevennének... visszamegyek... haza... hagyjuk holnapra a — szökést!...

— Nem! Soha! Oh, jer! Most!...

— Nem tudok.

— Fölviszlek a hegyre. A karomon... a hátamon... ahogyan kívánod. Ott fűn pihenhetsz, s oman már könnyebben érünk le a legközelebbi faluig, ahol kocsit szerzek s aztán el... el messzire!...

S az asszony egyszerre csak így szólt: — Jó! Megyek — veled! De gyalog nem lehet. Vigyel föl a hegyre. édes szerelmem, a hátadon...

(Magában pedig így gondolkozott: Majd kifárad, mire a hegy közepére érünk annyira kifárad, hogy összeroskad, s akkor talán megszököm tőle)

S a szerelmes pap viszi a hátán a szép menyecskét, viszi a hátán föl, a hegyre... Mikor a hegy közepe táján voltak, a menyecske így szólt:

— Nem vagy fáradt édes? Ne fáradj el kérlek! Siessünk: Félek, hogy itt ránk találnak. Siess! Siess, mindenem! Majd fűn a hegyen pihenünk.

A pap már alig lihegett.

— Nem vagyok-fáradt... Oh, milyen édes teher vagy te!...

S vitte, vitte, szinte földokló lélekzettel, a szép menyecskét föl a hegyre.

— Siess, kérlek! Siess! Még messze a hegytető! Félek!...

Végre! Már csak vagy tíz lépés. A pap labái reszketnek, botlik, s egyszerre csak összeroskad a szép teher alatt. Meghalt.

— E fáradtál, édes.

Nem felelt...

Az asszony pedig futni kezdett le, le a hegyről — haza.

S kaczagva borult férje nyakába.

— Meg akartam nézni a munkásokat.

De a hegy közepén egyszerre csak eszembe jutottál, hogy hátha talán nem lennek itthon, mire haza érsz a vásárról, várakoznál reám, hát visszafutottam, hogy öleljek, csókoljalak, mire hazáérsz. De már is elkéstem. Haragszol?...

támadásaival a játszmát a legközelebbi vármegyei tisztújításnál megnyeri és még egyszer ő lesz a csongrádi járás főszolgabírája. Feleli azonban, hogy Csongrádvármegye a hamis kártyajátékost már rég ismeri és aligha fog leülni vele kártyázni... Mert a hamis kártyajátékos okos ember csak egyszer ül le.

Elégtétel a váci püspöknek.

A „Budapesti Hírlap“ július 31-én megjelent száma nyilttéri rovatában a következő levelet közli:

Másolat.

A csongrádi plébániai hivataltól. D. a J. Kr. 1327. sz. Nagyméltóságú és Főtisztelendő Püspök Ur! Kegyelmes Uram! A Főtisztelendő Püspöki Szentszék mult hó 29-én az Excellentiád által személyemre vonatkozólag eleje utalt panaszokat tárgyalván, egyebek közt azon kérdést intézte hozzám, hogy kész vagyok-e? és mi módon a leveleimben használt, valamint a „Tiszavidék“ 1893. évfolyamában „Egyházi kinevezések“ czímen, vagy egyébkor nevem alatt megjelent közleményekben inkriminált kifejezésekért önként elégtételt adni? Mire kijelentettem akkor szóbelileg, most pedig írásosan, hogy mindent, a mit a Főtisztelendő Szentszék nyilatkozataimban sérelmeseknek talál, vagy bennük tiszteletlenséget lát, kész vagyok jóvá tenni azon módon, melyet a Ftdó Szentszék erre a célra a legalkalmasabbnak itél. Ennek alapján ezen módot választom arra, hogy Nagyméltóságod magas tudomására jutassam, miszerint köteles tisztelem kijelentése mellett mindazokért, a mikkel Excellentiádnak, mint megység főpásztoromnak tudva vagy tudatlanul sérelmet okoztam, alázatosan bocsánatot kérek, azokat mélyen sajnálom, s a mik különösen a vonatkozó hírlapi közleményben szabaddkőművességéről és simoniájáról téves értesülés folytán mondatok és állítottak, részemről ezennel visszavonom és alaptalanoknak nyilvánítom. Egyébként legmelyebb tisztelettel vagyok Csongrádon, 1895. június 16-án. Nagyméltóságodnak alázatos szolgálója **Hegyí Antal** s. k., plébános.

A másolat hitelűl
Kalvoda Ferencz
sz. széki aljegyző,

— Hát ki haragudhatnék rád?! . . .

Másnap megtalálták a papot — halva. Egy csász, aki észrevétlenül követte a papot, amint a menyecskét a hátán vitte, elmesélte, amit látott, amit hallott. Az asszonyt megszólították, hiába esküdözött, még a férje sem hitt neki, s az asszonynak más vidékre kellett mennie, ahol rokonainál élt boldogtalanul. A nép pedig elnevezte ezt a hegyet, „menyecské-hegy“ nek s azóta máig is így hívják. Lássá — így végzé Petőczné a meséjét — ha már most én valakinek, aki belém nagyon szerelmes, igérnék szerelmet, azért, mert fenyegetéssel arra kényszerítene, az én ígéretem is csak olyan hamis ígéret volna, mint volt azé az asszonyé s a vége: boldogtalanság mind a két részről. Ha valakit boldognak látunk, ne irigyeljük a boldogságát, ne akarjunk, hogy velünk legyen boldog, mert boldogtalanság csak boldogtalanságot szühet . . .

Én, mint gyerek, hallottam, mikor a szép Petőczné ezeket Mátraí Bélának mondta.

Azóta nem láttam egyiküket sem. Csak e napokban találkoztam Mátraival, aki most országgyűlési képviselő, egy banketten. Bemutattak egymásnak, s mikor kedélyesebbé vált a hangulat, kérdeztem tőle egyet-mást. Nős-e?

— Oh már négy gyermekem van. A legidősebbik — fiu — már ez idén érettségiz.

— Mondja csak képviselő ur, nem emlékszik vissza a szép jegyzőnére: Petőcznére?

— Petőczné?! . . . Petőczné?! . . .

Várjon csak! Ah, igen. Az a szép menyecske? . . . No, hallja! Abból ugyancsak természetes nagymama lett. Az ember nem is hinná, hogy valamikor annyira bomlottak utána a fiatal emberek . . .

S a képviselő ur másról kezdett beszélgetni.

— A Tisza áldozatai. Sulyos esapás érte f. hó 27-én Borbás Ferencz polgártársunkat. Károly és Lajos nevű fiai Szent-Anna napján Szentesen voltak búcsún. Mikor onnan jöttek, a régi mészegetőnél nyomtattató édes apjukhoz mentek, azzal a szándékkal, hogy ott künn a szérűn hálják. Atyjuk azonban nem engedte ezt meg nekik, hanem hazaküldte őket, hogy reggel vigyenek ki neki dohányt. Másnap édes anyjuknak rossz előérzete levén, nem akarta nekik megengedni, hogy a szérűre kimenjenek, attól félt, hogy utjukban megtalálnak fűrődni a Tiszában s valami szerencsétlenség érheti őket. De a fiuk újabb kérésére mégis beleegyezett. A tilos utáni vágyás azonban csak arra vitte a fiukat, hogy a Herke malma alatt leveleztek s megfűrődtek. Hogy mi történt velük tovább, hogy érte őket a baj, azt nem tudni. A malom gépésze előtt, ki a két csapatban lerakott ruhát órákon át ott látta, gyanusnak tűnt neki fel a dolog, bevitette azokat a rendőri hivatalra, hol a bevart monogramokról a két Borbás testvérének ismerték fel azt. Nyomban értesítették a családot az esetről. Az egyik fiut reggel 10 órakor a másikat pedig este fogták ki a vízből. Károly 12 éves, polgári iskolai tanuló, Gyula pedig 10 éves volt. Július 26-án előtte való napon Gácsi Pálnak, Mari nevű, 13 éves lánya halt fürdőközből a hajóállomáson a Tiszában. Alávitte a víz a lápnak. csak mult hó 30-án tudták holttestét kifogni.

Hogy ily szomorú esetek évenként többször történek nálunk, annak egyrészt oka az a hiányosság, melyre vezérezkünkben rámutatunk. Szomorú, de egyszersmind eléggé megegyező bizonyíték ez a mellett, hogy egy ingyenes népfürdő felállítása nálunk elodázhatatlan szükség. Másrészt oka ennek a gyakori eseteknek az, hogy a rendőri felügyelet nagyon silány, majdnem semmi; minek megint az az oka, hogy a rendőrök egyszersmind kézbesítők is. Két urnak szolgálni pedig nagyon bajos.

— Pályázat tanítói állásokra. Községi iskolaszékünk a napokban hirdetett pályázatot, négy tanítói és egy tanítónői állásra: I. a külterületen egy ideiglenes állásra 300 frt. két hold föld, fűtés és szabad lakás javadalmazással, II. három városi rendes állásra 400 frt. fizetéssel, III. egy 400 frtos tanítónői állásra. A szép fizetések tettejére a megválasztottak még a romkath. hittant is ingyen tartoznak tanítani. Pályázati határidő augusztus 20. A városi három férfi tanítói állásban a sakteriműtétet szenvedett Gassich-féle 650 forintos állás is benne van.

— Nincs a polgári iskolának értesítője. Vidékről, több helyről kaptunk már értesítőt, csak a mi polgári iskolánké marad-marad. Más években Julius elsején, legkésőbb 19-én rendszeresen kezünkbe kaptuk. Ugyanaz a kéz írta meg akkor is, aki most, hogy rajta nem múlt ez, abban nem is kétkedünk, de hát mégis hol késik az éji homályban? Csak talán nem újévi ajándékul szándékoznak kiosztani?!

— Nagy az öröm zelenyákéknál. A Szentesen megjelenő Zelenyák lap, a „Szentesi Lap“ pénteki számának újdonsági rovatában örömmel ad hirt párthiveinek, a következő fontos és örvendetes újdonságról: „Az ikrek. Filó János ref. lelkész ecseri tanyáján egy tehének 1 úszó és 1 bikaborju fia lett egyszerre. Az ikrek a körülményekhez képest igen jól érzik magokat.“ Az idézett újdonság, mint említettük szóról-szóra így jelent meg a „Szentesi lap“ hasábjain, mint világra szóló nagy esemény. Sokan vannak azonban a jó páculiczok között olyanok, akik a szomszéd zelenyákék határtalan örömet két marhafi világra jötte fölött, nem képesek felfogni, annál is inkább, mert azt tartják, hogy két marhafi születése, habár azok közül az egyik him, a másik nő, nem tartozik a világ 8-ik csodái közé. Így például: a lapok hasábján, nem szokták t idatni, hogy a Vargák koczája 19-et fiadzott a világra, habár az utóbbi „ugy meg

bánta, mint a melyik kutya 9-et kölkezett,“ de azért a körülményekhez képest a kis kutyák jól érzik magokat. Mi azonban, értjük a szentesi zelenyák újság véghetetlen örömet. Sőt azt sem tartjuk lehetetlennek, hogy Sima Ferencz Tapé orsz. képviselője, sürgönyileg fejezte ki örömet a szerencsés gazdának, a még szerencsésebb marha szaporodás fölött. Sőt tudjuk azt is, hogy nem egy zelenyák akad, aki irigykedve imígyen sohajt fel: „Mégis csak nagy díszszóban van az a Filó János tiszteletes ur, midőn egy marhája egyszerre két marhával szaporította a szentesi jószág állományt.“ Hiszen tudva levő dolog, hogy az egész Csongrádmegyében egy község sem rendelkezik oly tetemes marha állománnyal, mint Szentes. Most már tessék elképzelni, hogy Filó János tiszteletes ur tehene, egyszerre egy him és egy nő barmot hozott a világra. No, hát kérem: ez a két álat 2 év múlva más 2 marhával szaporítandja az állományt, 4 év múlva 8 al; azután 16 al. Végre, mint a sack játék feltalálójának buza szemel, annyira fognak szaporodni, hogy egész országban összevéve nem lesz annyi marha mint Szentesen. Tekintve azt, hogy már ez időszerint is rengeteg marha állománnyal rendelkezik Szentes, így 30-40 év múlva megjelendő földrajzok a következőkép szólnak Szentesről: Szentes, a Tisza balpartján; Csongrád megye székhelye; itt van a világ legtöbb marhája.

— Dr. Kovács Kis Péter. A „Csongrádi Közlöny“ kiadóhivatala már nemcsak nyomda, de egyszersmind diploma gyár is. Dr. Kovács Kis Péter is ott nyerte azt a tudori diplomát, melyet fűnek-fának mutogat s mely a „Csongrádi Közlöny“ kiadóhivatalának pecsétjével van ellátva. Liketlenség azzal a szerencsétlen emberrel komédiát üzni, elég annak szegénynek a maga baja is.

— Bálak itt is, ott is. Annyi báli meghívót kaptunk már augusztus 14-15-re, hogy az ember azt sem tudja hová is menjen el. Augusztus hó 14-én a „Csongrádi Önkéntes tüzoító-egylet“ és az „Ács és kőműves iparos-segédék szakegylete“ rendeznek zártkörű táncvigalmat: Augusztus 15-én a „Polgári kör“ tart, búcsúbálat. Ugyancsak augusztus 15-én, Szlávik János vendéglős a népkertben rendez nagy gazdasági táncvigalmat; a népkerti helyiség lampionokkal lesz kivilágítva, két zenekar játszik s ezek délután előre megállapított műsossal hangversenyt rendeznek.

— Katonai lóvásár. A hadügyminister ez év őszén a katonai lóvásárt, a hozánk legközelebb eső helyeken, a következő napokon tartja: Nagy Körös szept. 28, Cseglég szept. 30, Szolnok okt. 1, Szarvas okt. 3, Orosháza okt. 7, Szentes okt. 9, Hódmező Vásárhely okt. 11-én.

— Rövid hírek. Közgyűlés. Csongrád község képviselő-testülete július 31-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen több, kisebb-nagyobb jelentőségű ügy nyert elintéztést. Térésükre miatt azonban csak jövő számunkban emlékeztünk meg róla. Derűre boru, borúra derű. Hiába próbálgatja az idő, hiába borul be, nem tud eső lenni, kiderül vissza. A föld pedig nagyon szomjas már; pár napi szárazság s ez évben megint nem lesz termésünk kukoricából; helyenként már egészen feladta magát. Nincs nedvesség a földben, harmat sem jár, minden veteményünk tönkre fog menni. Ha az időjárás megemberelné magát s a napokban eső lenne, még nagyot segítene rajtunk. Veszedelemes közlekedés. Kurucz Leki Józsefnek a felső-átjárónál átkötött kompjia, annyira rossz állapotban van, hogy ellene a főszolgabírói hivatalban feljelentés tétetett. Cézlszeri is volna ezekre a vízi közlekedési járművekre szigorúbb felügyeletet gyakorolni.

CSARNOK.

Három levél.

Kovács Elemér „Apró történetek“ c. művéből.

Budapest, 1890. augusztus 15-én.

Kedves barátom!

A balaton-füredi fürdőzés felolvasztá szívemről a jeget: szerelmes vagyok!

Neked, ki előtt boldog jogasz koromban soha sem volt titkon, mint miniszteri fogalmazó is bevallom, hogy Füreden angyalszépségű leánykával ismerkedtem meg, aki elbájolt, szerelmessé tett s én most boldog, felette boldog vagyok, mert Melhávy Laura viszont szeret.

Te! ha láttad volna, mikor „ő“ valomásomra kimondá a boldogító igent; ha láttad volna, mint borítá el arca havát a szendesség rózsapírja, mikor az első csókot lehelted picit ajakára? . . . Oh barátom az egy festő esetére méltó jelenet volt; Munkácsy annak megörökítésével még nagyobb nevet vivna ki, mint a milyennel bír jelenleg is.

Az aranyos angyalka édes atyja s derék fivére már meg is hívtak vendégszerető házukhoz Ildafalvára a nyár folyamára megbívasukat támogatta Laurácska is, aki kellemesen csevegett falujuk szépségéről, a kertjükben levő lugasról, a hol ő kézi munkájával foglalkozik, vagy kedvenc írónak munkáit olvasgatja. Biztosított, hogy nem fogom unni magamat, mert több család lakik Ildafalván, a kikkel jól el lehet tölteni az időt, s felsorolta a családok neveit, a többi között Barm István földbírtokost s kedves nejét említette, kiknek szép örökvidám kedélyű leányuk van. stb. stb.

Készséggel megígérted, hogy lerándulok hozzájuk.

Két hete jöttem vissza a fővárosba mely azonban, mióta nem látom „őt“, unalmas, fád előttem, ez abból elhatároztam, hogy meglepem angya kámat minél hamarabb s így holnapután, azaz vasárnap Ildafalván leszek titokban!

Te pedig édes barátom csak készítsd frakk, kakk, és lakkod, mert azt hiszem, nemsokára hymen rózsalánczait fogom viselni s arra kérlek, hogy menyegzőm alkalmából te hű, kipróbált barát, légy vőfélyem.

Nem leszek agglegény, nem halok siratlatlanul meg!

Isten veled, ölel sirig hű barátod

A l a d á r.

Budapesten, 1890. augusztus 20-án.

Kedves barátom!

A rózsafelhők szétfoszlottak! Rémitő csalódás ért!! Gyűlölöm a világot!!! Gyű-

lölöm a csalfa nőket s szeretném nyakon ütni ostoba magamat, mert hittem — nőnek ha! ha! ha!

Képzeld! a multi levelemben írt vasárnapon csagugyan leutaztam Ildafalvára A vonatról kiszállva, erős szívdobogások között az angyalkám (?) leírása szerint fekvő kertjük felé vettem utamat, hogy az „ő“ meglepetése annál nagyobb legyen.

Elképzelted a viszontlátás édes örömet . . . siettem . . .

Utközben egy lélekkel sem találkoztam, észrevétlenül értem a kert kerítése alá, mely mögött a Laura által jelzett lugasból elébb tompa s érthetetlen szavakat, azután a következő felkiáltást hallám: „Imádott Laurám, szeretem!“

Fejem szédült, szívem megszünt dobogni, félig eszméletlenül kukucsáltam be a sövény nyílásán a lugasba s képzeld mit láttam? . . . „ő“ az „aranyos angyal“, a ki csak pár héttel előbb mondta, hogy csak engem szeret, egy izéstenül öltözött, bausz és szakállatlan taeskö karjai között omlott!

Elég volt . . .

Szerettem volna a föld alá sülyedni szegyenemben. Eszeveszetteként rohantam az állomásra vissza s most itthon vagyok. Hanem azt a nevetést, mely távozásomkor a taeskö és volt ideáлом ajkairól hallatszott, nem tudom feledni, nem tudom érteni, . . . Űldöz, mint a lelkiismeret-mardosás, s fülemben cseng szüntelen!

Oh minek is van a szív s a szívben szerelem!

Ne készítsd a frakkod . . . ne készítses semmit.

Agglegény maradok. Haljak meg siratlatlanul. Ne legyen résztvevő arcz halálos ágyamnál!

Apropos: halálos ágy. Ha olvasod a lapokban, hogy vízbe ugrottam, vagy agyonpuffantottam magam, ne csudálkozz rajta, van okom reá, mert gyűlölök és szeretek s e két érzelem megbomlasztja az agyat, megtöri a szívet . . . Szerenestelen barátod

A l a d á r.

Ildafalván, 1890. augusztus 30-án.

Kedves barátom!

A világ legboldogabb halandója én vagyok!

Miért? kérdezed bizonyára.

Felvilágosítalak azonban.

Kétségbe esve járkáltam fel s alá a korzón hozzád intézett soraim elküldése után pár nap múlva.

Vízbeugráson, agyonövésen jártak gondolaim s mikor épen arra határozám el magam, hogy golyóval vetek véget életem-

nek, szembe találkozom balaton füredi ideáloommal, a ki atyja és fivérével tartott felém.

Nyájasan üdvözöltek mindannyian.

Lehető hidegen viszonzám köszöntésüket.

Felszólítottak, tartsak velök, megakarják nézni a Deák-szobrot.

Jól van — gondolám, veletek tartok, legalább megbosszulhatom magamat a leányon, ha beszélgetés közben felfedezem előtte, hogy már voltam Ildafalván, s láttam a közte és a taeskö között lefolyt jelenetet.

Apa és fiu a kolossális szobrot bámulták, én Laurával távolabb állottam meg. Ekkor ő ezüsi csengésű hangján szemrehányólag szólt: „Csuf ember, nem akar meglátogatni minket!“

Válaszolni akartam, azt hívé mentgetni akarom magamat, nem engedett szóhoz jutni s folytatá: „pedig megígérte, hogy eljön, de ha Mohamed nem ment a hegyhez, a hegy jött el Mohamedhez, mert tudja meg, hogy apa az én kérelmemre jött fel Pestre!“

Ördög ez a leány, gondolám s fennhangon lehető gunyosan kérdém: „s gondolt-e reám a távolbun?“

Gondoltam e. Ezerszer (elpirult.) Észre is vették az otthonlevők, hogy megváltoztam, bosszantottak is, hogy szerelmes vagyok, különösen a barátóm, a kiről említést tettem, nem elégedett meg a szóbeli bosszantással, képzeld a mult vasárnap (tudod barátom mikor Ildafalván voltam,) mit csinált? Nem találja ki. Mután senki sem volt otthon nállunk, felölté fivérem viseltesebb ruháit s felkeresett a kertben, hol kézi munkával foglalkozva, a lugosban voltam s megállya előttem monda: „képzeld, hogy én „ő“ vagyok s aztán páthoszszal folytatá: „Imádott Laurám szeretem!“ Körülölelt, megcsókolt aztán mind a ketten hangosan nevetünk bohóságán.

Hogy miket, beszélte még ideáloom, nem emlékezem, annyit azonban mondhatok, hogy két hét múlva nős ember leszek, azért kérlek, készítsd a klak, lakk frakkot, mert nem halok siratlatlanul meg, résztvevő arczok fognak körülvenni halálos ágyamnál s akkor talán megvónhatom feleségemnek mindazt, amit neked megírtam.

Ölel boldog barátod

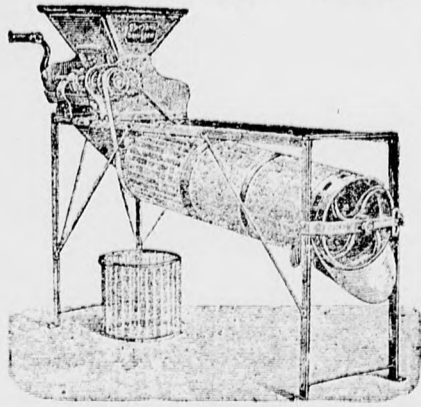
A l a d á r.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Főmunkatárs: Blazsik Mihály.
Kiadólaptulajdonos: Schvarcz Sándor.

STAHER és LENNER Budapest,

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár.

Gyár: Katona Jozsef-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és bükkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és gömbölyü magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó-Trieurök: az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieurök és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakítását.

Malom-Trieur hengerek vagy burkolatai, lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti anyagban ipari vagy gazdasági célokra.

Árjegyzékek vagy minta könyvek ingyen és bérmentve küldetnek.